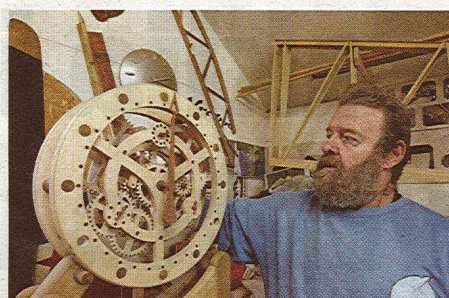

Orel, ki ga je izklesal, kot edini Vinkovih lesenih ptic ne leti.

Steno v ozadju si je uredil kot fotogalerijo svojih dosežkov.

Leseni mehanizem samostoječe ure

Vinkovi leteči ptiči iz domače delavnice

- ⊙ Sicer po naravi zadržani Vinko Doles se lahko pohvali s kar štirimi jadralnimi letali
- ⊙ Izdeloval je letalske modele, skakal s padalom, jadra z zmajem, motornega pilotira

VLADIMIR JERMAN
vladimir.jerman@slovenskenovice.si

POSTOJNA ⊙ Vinko Doles, skorajšnji 63-letnik iz vasi Belško, je svoja prva leta preživel na postojnskem letališču: »Iz poročnišnice so me starši prinesli direktno v letališko zgradbo. Delavnica je bila v njej in pa naše stanovanje.« Shodil je (skoraj dobesedno) med letali: »Stalno sem se motal okrog letal, tako da so morali kar merkatni name, da nisem prišel pod eliso.« Nekoč se je skoraj pripetila nesreča, a ne z letalom: »Nase sem prevrnil bicikel.«

Padalski skok za Tita
Deček, ki se je zagledal v letala, še vedno podrobno pomni vse tedanje modele: »Vrabcica sta bila dva ali trije, potem pa čavko, rodo, jastreba, bebico, vajo, salamandro, nad vsemi temi pa je kraljeval motorni dvokrilac aero2. Služili so kot šolska letala in bili odskočna deska mnogim jadralnim in motornim pilotov, ki so potem odhajali v vojaško letenje.« Ko je fantič dozorel za solo, so se Dolesovi preselili v mesto. Njegovo srce je ostalo na letališču: »Tja sem se vračal vsak dan. Ščasnoma sem začel pomagati vleči štrik, zajlo, uporabljati signalne zastave. Zaupali so mi dela, ki jih je bilo

mogoče opravljati na tleh.« Prvič je poletel na slavnostni dan: »Ko so asfiralirali platformo pred hangarjem, okoli leta 1960, so me posadili v naročje nekega potnika v letalski kabini. Tisti krog ni trajal niti deset minut, a je doživetje ostalo nepozabno.«

Po tem prvem krogu so ga še večkrat jemali v letalo, da je na notranjski in kraški svet gledal kot ptica.

Po osnovni šoli se je vpisal v tečaj jadralnega letalstva: »Ko naj bi se začel, sem izvedel, da ga ne bo. So nas pa vprašali, če gremo v padalstvo. Ker druge izbire ni bilo, sem sprejel. Tako sem začel skakati.«

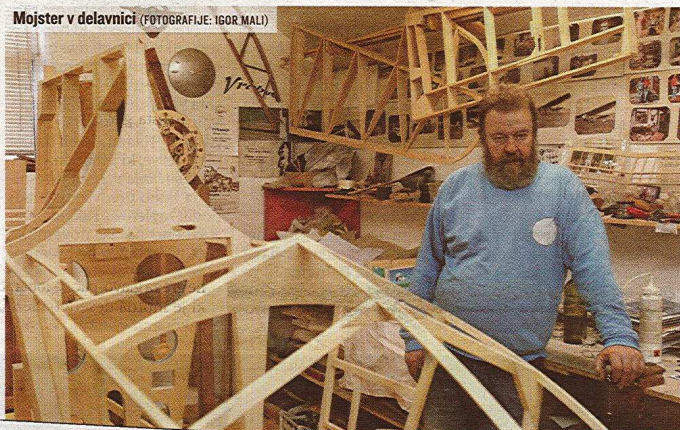
Prvič je skočil na Lescah, kmalu je kot športni padalec prejel vpoklic za služenje vojaškega roka v padalski enoti v Nišu: »Skakat smo hodili še v Zagreb, Split, Beograd. Pozneje sem še ob neki obletnici nemškega desanta na Drvar skočil že kot rezervist, tiste naše skoke je gledal tudi maršal Tito.« Nad rojstno Postojno je skakal bolj poredko, spomni se, da je skočil ob neki prireditvi teritorialne obrambe na Kaliču, prav zadnjič pa že davnega leta 1978: »Največ sem nehal za-

radi financ, to je drag šport. Saj si niti nisem nabral veliko skokov, vojaških in civilnih skupaj vsega okrog dvesto.«

Opojni vonj lepila

Kot šolar je izvedel, da v leseni baraki v Gregorčičevem drevoredu poteka tečaj modelarstva: »Parkrat sem šel tja pofirbat na vrata. Ko so fantje lakirali papir na krilih, oj, kako je to zadisalo! Videl sem tam, kako sestavljajo makete letal. Nekje sem še sam staknil maketo jadralnega letala P50. Naredil sem ga v domači drvarnici; tudi letelo je. Najprej ga spuščam, da vidiš, kako planira – naravnost pa po višini – ter kako daleč ga nese.

Mojster v delavnici (FOTOGRAFIJE: IGOR MALI)

»Nemci so izdelovali letalo zeuling, ki ima zgoraj nekašno piramido, da drži krilo. Vrabcica mu je podoben, le da ima namesto piramide na krilu spodaj opornice. Zdi se mi, da je načrt za vrabcico naredil Ivo Šoštarčič, vendar nisem prepričan. Vem pa z gotovostjo, da sta njegova načrta čavke in jastreba.«

Vrabcica prvi polet

Vinko je prvega vrabcica izdelal leta 2005: »Za njim sem se lotil obnove čavke, ki pa ji je bilo treba narediti nova krila. Po njej sem dobil načrte za salamandro, v gradnji jo imam prav zdaj.« Jastreb in čavka sta letela že prej, Vinkovega novozgrajenega vrabcica pa je bilo treba v zraku preizkusiti prvič: »Sam nimam izpita za jadralnega pilota, tako da je dva štarta opravil Tomaž Mez, nadaljnje štiri pa Drago Gabriel.« Kakšni občutki so ga prevevali ob prvem poletu, Vinko pove: »Ko se je vrabcica v prvem šlepu z avto vleko dvignila dva metra nad tla, sem tako stmel, kot ne bi mogel niti verjeti.« Letala hrani v domači delavnici: »Čakajo priložnost, da bodo spet poletela, morda na kakem mitingu ali na obetani prireditvi na Blokah. Te so bile sploh zibelka našega jadralnega letalstva.« Desetletja je Vinko Doles kot delavec stregel različnim stro-

jem v podjetju LIV, v proizvodnjo so tudi vpeljali njegovi inovaciji za mehansko izpolnitev avtomatske stiskalnice in za razširitev strojnih škarij za rezanje pločevine. V domači delavnici ni ostal le pri obdelavi letalskega lesa, ampak obnavlja tudi starodobne Tomosove mope: »Kot člana kluba Erazem Predjamski so me popeljali čez Vršič, v Goriška brda, na Dolenjsko.« A vendarle je les kot material Vinkova prva izbira, iz njega izdeluje celo mope: »Tomošev moped na štiri brzine, ker je iz lesa, sicer ne bo mogel voziti, bo pa služil kot replika.« Iz enakega razloga tudi Vinkova velika samostoječa ura ne bo odmerjala časa – a to kot da našemu sogovorniku ni v ospredju.

S ponosom nam je še pokazal razglednico letkega vrabcica in poštni znamki, ki ju je za srečanje jadralnih pilotov minuli mesec na Blokah priskrbel tamkajšnja prizadavna domaćinka Martina Hribar.

Pilotira zmaja

Vinko Doles ni nikoli postal pilot jadralnega letala: »Pilotiram pa jadralni in tudi motorni zmaj. Spočetka sem imel svojega, ker pa je vse prevelik strošek, zdaj uporabljam klubskega. Če se hočem z njim popeljati, moram v ajdovski aeroklub Josipa Križaja, saj ga postojnski nima.«

Bom kdaj mama?

www.neplodnost.net

SPREGOVORIMO O NEPLODNOSTI